

COSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

Redactor:
SEBASTIAN BORNEMISA

Cuprinsul:

Ion Agârbiceanu: Căsnicia lui Ludovic Petrescu, nuv.

T. Murășan: Cântec, poezie.

Liviu Marian: Solul durerii, nuv.

Aurelia Pop: Razelor, poezie.

Gavril Todica: Eclipsele solare.

O. Lupeanu: Copila, poez., trad.

A. Fogazzaro — *D. Tomescu*: Misterul poetului, roman.

FLORI DE-O ZI:

† Dr. Ion Borcia; O izbândă a omului; Pentru umbra răposatului.

RÂNDURI MĂRUNTE

SCRISORI DELA REDACȚIE

GHCITUFI

ILUSTRĂȚII:

Canon, noul metropolit-primat al României; Boris, principele moștenitor al Bulgariei; „Familia Sfântă”; Sportul în Elveția; Dr. Ion Borcia.

„COSINZEANA”

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ SĂPTĂMANALĂ

având colaboratori regulați pe: *Ion Agârbiceanu, Zaharie Bârsan, T. Liviu Blaga, Ermil Borcia, Ion Borcia, Alecsandru Ciura, Ilarie Chendi, D. N. Ciotori, A. Cotruș, Ion Dragoslav, P. Dulfu, Victor Eftimiu, S. C. Făgețel, Mihail Gașpar, Dr. M. Hârsu, Liviu Marian, V. C. Osavadă, Ecaterina Pitiș, Aurelia Pop, Liviu Rebreanu, I. U. Soricu, D. Tomescu, Gavril Todica, Viora din Bihor*, și alții — e nu numai cea mai ieftină revistă românească de felul acesta, ci și cea mai potrivită pentru toate familiile române.

ABONAMENTUL E:

Pe 3 luni pentru Austro-Ungaria . cor.	3—
Pe $\frac{1}{2}$ de an ” ” ” ” ”	6—
Pe un an ” ” ” ” ”	12—
Pentru străinătate pe trei luni	5—
” ” pe jum. de an	10—
” ” pe un an	20—

Abonamentele se plătesc înainte.

Pe credit revista nu se dă nimănui.

Premiile „Cosinzenei”.

Între abonații, cari plătesc înainte pe un an abonamentul, se sortează la sfârșitul anului, în ajunul Crăciunului, opt biblioteci de câte 25 coroane una, drept cadou de Crăciun, cu cele mai noi cărți literare, pe ales.

Rugăm pe toți, cari înțeleg și apreciază nuziunța noastră, să binevoiască a ne da mână de ajutor, prin câștigarea de abonați număroși, pentru ca, cu ajutorul tuturor, să putem face din „Cosinzeana” o revistă literară din cele mai desăvârșite, pentru familiile române, care să le fie totodată o bună armă de apărare împotriva influințelor literare streine, ivite prin intrarea unor reviste streine prin familii de-ale noastre, și un mijloc de a cultivă dragostea de literatură și cultură românească, până și în familiile cele mai modeste.

Administrația revistei

„COSINZEANA”

Orăștie—Szászváros.

Cele mai noi cărți apărute.

— Se pot comandă la „Librăria Națională” S. Bornemisa, Orăștie—Szászváros. —

Ion Gorun: Lume necăjită (nuvele)	Cor. 2—	R. Rosetti: Razna (schite de călătorie)	Cor. 2—
Spiridon Popescu: Zori de Iulie (nuv.)	” 2—	Tolstoi: Războiu și pace I.	” 1.50
A. Bloch: Substanța universală, ad.	” 1—	” ” II.	” 1.20
Cristescu: Pagini din istoria neamului r.	” 1.20	Dr. M. Nicolescu: Impresii	” 0.24
Negoescu: Colinde și cântece de stea	” 0.20	T. Mera: Din țări streine	” 2—
Eroii noștri, pagini din istorie	” 0.30	I. Chiroiu: Poezii	” 1—
S. Mehedinți: Către noua generație (artic.)	” 1.50	Sofia Nădejde: Patimi (roman)	” 3—
I. Nenițescu: Poezii complete	” 1.50	” ” Robia banului (roman)	” 2—
Hai să râdem, almanah glumeț	” 1—	D. Zamfirescu: Anna (roman)	” 2—
S. Mehedinți: Către „Popeștii” partidu- lui liberal	” 0.20	Card. Wisseman: Fabiola (roman)	” 2.50
Tit Liviu: Legende eroice	” 0.30	Guy de Maupassant: Inima noastră	” 2.50
M. Lungian: La cruci, icoane dela țară	” 0.30	T. Speranță: Teatru de familie (12 piese)	” 2—
Edgar Poe: Povestiri extraordinare	” 0.30	C. Ș. Făgețel: Copii nopții (dramă)	” 2.50
Th. Simons: Pagini romane	” 0.30	M. Sorbul: Praznicul calicilor. Sărmanul popa (piese teatrale)	” 0.60
Coșbuc: Balade și idile (ediție nouă)	” 3—	V. Stoica: Scrisori (trad.)	” 0.30
M. Baiulescu: Herman și Dorothea	” 0.80	S. Bornemisa: Nasul, monolog, trad.	” 0.20
Pățaniile lui Tândărică (poveste pt. copii)	” 1.50	S. Bornemisa: Musca, monolog, trad.	” 0.20
A. Murnu: Continporanii noștri (un foarte frumos album de caricaturi)	” 4—	S. Bornemisa: Întâia scrisoare de dra- goste, monolog, trad.	” 0.20
M. Sadoveanu: Un instigator (schite și nuvele)	” 1.25	E. Suciu: Țiganul în căruță ed. III.	” 0.30
Pompiliu Dan: Mișcarea pedagogică lit. în 1910	” 0.50		

Pentru porto să se trimită deosebit 10—30 bani,
căci altcum cărțile nu se expediază.

Cereți catalogul librăriei, gratis și franco.

GOSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

* * *

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

CĂSNICIA LUI LUDOVIC PETRESCU

de ION AGĂRBICEANU

- 2 -

II.

Ludovic Petrescu se gândi tot drumul până la farmacie, că de bunăseama s-a descoperit taina celor trei prietini. Și-i părea foarte rău că s-a purtat cu atâtă negrije. Putea să le rădă în față, să glumească, să le spună că-i mijlocie, că-i brunetă. Și de bunăsamă ei n-ar fi priceput nimic. Așa s-a dat de gol.

Dl Karl Schuster așipise în scaun, și se trezi numai când Ludovic eră lângă dânsul.

— „Aerul ăst de primăvară face moale“, zise căscând, sasul. Însă observând fața plouată a lui Ludovic, schimbă îndată vorba:

— Ești bolnav dumneata, domn Ludovic?

— Nu-s bolnav, dar' știi dta, omul nu poate fi totdeauna vesel.

— Da, viața, zise șeful, și trecându-i prin minte că poate Ludovic vrea să-l părăsească, îl privi cu băgare de seamă. De data asta nu putu zice nimic, și se neliniști cu atât mai tare. Se hotărî în urmă să-și descopere un gând, care-l frământă demult.

— Aici la noi e plăcut, începui dl Karl. Orașul e curat și nu scump. Ar putea trăi un om și cu doamnă.

— Mai greu, dle șef. Un om cu poziția dtale, zic și eu. Dar un funcționar, un om care trăește din salar fics, înoată cu anevoie.

— După cum e și plata, — întrerupse stăpânul privindu-l cu un ochiu.

— Orice salar fics e o mizerie, în scumpetea de azi, continuă Petrescu, care se simți foarte ușorat că șeful nu mai face alusii la boala lui. „Dtale ți-e ușor să vorbești. Ai depunerii, ai o sumedenie de acții, ai farmacia. Da, farmacia asta e un izvor nesecat de aur.

Dl Karl îi puse întrebarea neașteptată:

— Dumnitale, domn Ludovic, nu ți-ar plăcea să te însori și să te așezi aici în orașul nost? zic și io o vorbă.

O vorbă a sasului trezi din nou tot viforul în sufletul lui Ludovic. Întrebarea aceasta el nu s-a pus-o niciodată. Dar din ziua întâiu când întâlni în dreptul cofetăriei pe străina aceea, simțea că numai gândul

acesta îi sapă în suflet: s-o poată plimbă, la braț, pe strada aceea largă și frumoasă, printre atâtea sute de oameni. Da, orașul acesta îi plăcu mai mult decât celea șaptesprezece prin cari a trecut până acum. Și gândul că toate acestea nu se vor împlini niciodată, îl desnădăjdui atât de mult în seara când scrisese părinților.

El nu răspunse îndată, și dl Karl își finu de datorință să-i descopere planul întreg.

— Io, poți să știi, țin la dumneata, și aș putea să-ți dau o plată frumos, din care să poți trăi cu doamnă. Io cred că dta să ai treizeci-și-trei de ani. Am patruzeci, domnule Schuster.

— No, ie, io la vrâsta asta aveam amândoi copilele mărișori. Io zic așa o vorbă. Dacă te hotărești, eu fac salar bun la dta. Și mulțumită că-i succese să-și desvâluie așa de ușor planul, dl Karl Schuster își aprinse regalitas-ul, și eși, legănându-se greoi, din farmacie.

Înainte c-o săptămână Ludovic Petrescu s-ar fi revoltat și la gândul că va rămâne toată viața în slujba altora. Zece ani s'a trudit zi și noapte, a strâns para lângă para, pân' a putut să înoade vr-o douăzeci de mii de coroane pentru un singur scop: să poată trăi independent. Și căsătoria s-o putea închipui numai atunci când el va fi stăpânul unei farmacii. Dar acum de-o săptămână începuse să renunțe la acel vis strălucit. O bună parte din durere i-o pogoră în suflet chiar sfărâmarea acestui vis, despre care știă, c-odată împrăștiat, nu va mai putea niciodată să și-l ridice iar, ca un ideal de viață. Și poate chiar aceasta îngenunchere îl făcea să-și simtă așa de grea povara anilor.

Locul acestei țințe Ludovic simțea că-l umple tot mai mult alt gând: prin ce mijloace va putea să-și câștige pe femeia aceea? Și când întrezărea cu gândul că nu este nici unul, i se părea că acum a pierdut tot, și că viața rămâne pentru dânsul un gol nemărginit.

Iată deci pentru ce cuvintele din urmă ale sasului îl făcură să se cutremure. Îi părî, că pe lângă nădejdea ce-l ținea până acum — aceeaș haină săracă

a femeii — îi mai răsărise una. Acest domn Karl e foarte bogat, e cu totul de nefolosit în farmacie, la a cărei vază ține totuș ca la ochii lui din cap. De bună-sama că ține la Ludovic, omul acesta chel așa de curând, vede bine pe cei-ce se interesează de el. Va putea să-i ceară un salariu dublu, poate întreit chiar, decât cel de acum. Bani lui, douăzeci de mii de coroane, încă nu-i mai păreau așa de neînsemnați.

Ludovic Petrescu șeză la masă, luă un creion, și începă să calculeze. Calculând îi venă iarăși în minte cuvintele lui Petrișor: rețuta se ia cu asalt. „Bine, dacă se ia cu asalt, să vedem, își zise Ludovic, având senzația c-a început lupta, și acum face cei dintâi pași.

Socoata eși destul de bine. Putea să ridice lunar salariu și interese dela banii lui, cincisute de coroane, presupunând că șeful i dublică leafa. Însă, chiar la sfârșitul calculelor, îi veni în minte mobila, cvartirul, și căză din nou pe gânduri.

Ludovic Petrescu, aveă un suflet avar. Simțea o adevărată plăcere să-și știe pusă deoparte acea sumă de bani, și-i părea că și de va îmbătrâni, de va slăbi din puteri, cu miile acelea în buzunar va putea să-și poarte fruntea mereu ridicată. Ah! e așa de umilitor să duci lipse, să te împrumuți dela unul și dela altul. Ludovic știa asta. Și deaceia când se gândi că din capitalul lui se va duce jumătate până își va aranja locuința, se simți foarte nenorocit.

Ș'aici îi venă în minte alte cuvinte ale lui Petrișor, că sunt oameni cari așteaptă să îmbătrânească, încât inima lor să nu mai poată cuprinde bucuriile vieții.

„Da, sunt un biet nebun, își zise Ludovic, n-am vorbit încă un singur cuvânt cu dânsa, și mă cufund în calcule, și-mi amărăsc și clipele, cari poate singure sunt senine în viața mea.

Se ridică hotărât dela masă, și pe seară își propuse să-și cerceteze o rudenie depărtată, care trăia aici în oraș, pre-o stradă veche de mahala.

Sunt oameni cari, cu anii ce trec, se fac tot mai buni, sufletul lor crește parcă, dar aceștia sunt rari. Pe cei mai mulți suferința nu-i nobilitează, ci-i face tot mai răi. Le trezește în suflet porniri cari nici n-au fost bănuite c-o lună, c-o zi înainte. Dar sunt sentimente mari cari îi copleșesc, îi înving și pe unii și pe alții, și-i duc, cel puțin pe-un anumit restimp, ori unde ar voi.

Ludovic Petrescu după ce-și trăi cu mare chibzuință jumătate viața, începă acum deodată să se înămolească. Îndată ce-și propuse să-și cerceteze rudenii aceia bătrână, simți că se lasă dus de un șivoiu puternic, din care nu va mai putea eși. Chipul străinei îi veni în minte, așa înaltă, palidă, cu gropițele în obraz, cu pălăria azurie, și uită într-o clipă de calcule ce-și făcuse, uită că-i va trece jumătate din capitalul adunat, cu aranjarea casei. Știa că sau va trăi acum, sau nu va mai trăi niciodată. Și viața lui cu zece ani de privațiuni, îi apără deodată rece și urâtă, vrednică

de dispreț, și simți c-o singură fericire este în viață, să-și câștige pe femeia aceea minunată, pe domnișoara aceea așa de tineră, cu gâtul alb ca neaua. Să fie odată a lui, și nu-i va mai păsa de nimic, va aveă încă destulă putere să muncească o viață întreagă. Asistentul își perduse capul numai la gândul că va începe asaltul.

Dupăce se închise farmacia, porni repede spre mahalaua unde sta rudenii. Abia o cercetase de trei ori în vreme de un an, de când eră în orașul acesta. Mătușa Veronica, așa-i zicea, deși eră o rudenie cu mult mai depărtată, eră o băcușcă cu fața adunată și sbârcită, cu ochii vicleni, și foarte puțin iubitoare de oaspeți. Trăia singură, într-o odaie cu chirie, și în care torceau vecinic două mâțe grase și pline de cenușe. N-avusesse copii, iar bărbatul, un slujbaș de-a treia mână, îi lăsase o pensioară ca vai de ea, sunt acum cincisprezece ani. Nu se plângea însă nimănui, dar nici nu iubea pe nimeni, afară de cele două mâțe.

Când ciocăni Ludovic, se auzi un glas puțin și ascuțit ca și când ar fi scăpat de pe un scripeț.

— Întră.

— Iacă neamurile! Ne vin neamurile, zise repede bătrâna.

— Să știi că mă bucur, nepoate. Mă cercetezi odată în fie care săptămână. Zău, de voiu muri, știu că se va afla cine să-mi țină lumina.

— Bună ziua mătușo, și lasă nu mă luă așa peste picior. Dumneată știi bine ce înșamnă a aveă o slujbă. Eu totdeauna vin bucuros la dta, când numai pot.

— Da lasă-mă păcatelor că numai glumesc, Ludovice, zise bătrâna dându-i un scaun, și privind cercetător la mâțe să vadă nu s'au speriat de străin. Dar felinele torceau mai departe, ca și când ar aveă un tort neisprăvit de tors.

— Am venit să văd ce mai faci, cum o mai duci? Scap așa de greu. Vezi, anul întreg n-am fost acasă, și nu mi-am văzut părinții de patru ani. Ce să fac? Viața-i grea și pe unii oameni știu că-i asuprește.

— Doar nu te va fi asuprind și pe tine cu douăzeci de mii de coroane, bani gata? Întrebă mătușa privind stăruitor.

— Aceia-s bani mătușo, până ce nu te atingi de ei. Îndată ce-ai ridicat o sumă cât de mică din ei, s'a isprăvit. Ridici și a doua, ș'a treia oară.

— Tu știi că nu te vei atinge așa ușor de ei. Cine-a putut să strângă în celea mai frumoase tinerete atâția bani, îi va lăsa neatinși și la moarte. Mătușa spuse cuvintele c-un fel de răutate plină de mulțumire.

Ludovic simți înțepătura și cu ea deodată o furnicare rece neplăcută prin trup. Ar fi voit să-i spună vorbe amare, dar se stăpâni și-i zise:

— Vreau să-ți arăt că te înșeli, mătușo. Mă voiu atinge de bani și-i voiu cheltui toți până la anul.

— Ceva neobicit citesc eu de când ai intrat

CONON, noul metropolit-primat al României.

pe fața ta, altfel așa de liniștită. Doar nu vrei să te însori.

— Ai găcit mătușo. Și, de se poate, cât mai în grabă. Bătrâna se porni să râdă, dar nu putu face decât „hi-hi-hi“ de câteva ori, pe semne se desvâfășe de râs, sau vestea aceasta îi părî cu adevărat de necrezut.

— Și cine va fi moștenitoarea, rogu-te“, întrebă mătușă cu un glas înțepat.

Ludovic începî să se tulbure. Dar știă că trebuie să se stăpânească.

— O fată, o domnișoară“ răspunse.

— Știu eu că nu va fi un domnișor. Ei bine, n-a mai fost măritată?

La întrebarea aceasta asistentul se zăpăci puțin. Dar își aduse în grabă aminte de chipul streinei și zise hotărât.

— N-a fost. E fată mare.

— Și o fată mare se mărită cu un om de patruzeci de ani? E foarte săracă?

— Așa cred.

— Cum, „așa cred“? Nu ști?

— Nu știu nimic.

— Nu te mai întreb de e frumoasă: o fată totdeauna e frumoasă. Dar ține la tine? Te iubește?

— Nu știu.

— Ei bine, asta e curată comedie. Cum vrei s-o iei dacă nu știu că te iubește, iar în schimb crezi că e săracă? Cum o chiamă?

Ludovic nu-și putu reține un zimbet când zise:

— Nici numele nu i-l știu mătușă, nu știu de-i de-aici ori străină. Dar am văzut-o pe stradă la

plimbare acum o săptămână, și de-atunci simt că-mi pierd mințile.

— Ți le-ai și pierdut“, zise repede și foarte subțire mătușă. Un om în toată firea să umble după cai verzi pe păreți. Pe semne nici n-ai vorbit cu ea vrodată?

— N-am vorbit.

— Poftim minte la patruzeci de ani. Intr-adevăr îmi vine să cred că ești chiar îndrăgostit.

— Sunt mătușă, și de-aceea am venit la D-ta să te rog pe toți sfinții să-mi fii de ajutor.

Bunica se adună ghem ca o pisică și-l sfredeli cu ochii.

— Cum să-ți ajut eu? Se vede că ai nebunit de tot? Și se ridică de pe scaun și începî să pășască mărunț prin casă.

— Eu mi-am stabilit tot planul de luptă, în care d-ta singură îmi poți fi de ajutor.

Și, Ludovic, ca un neumbat în lume, îi spuse întreg planul său copilăresc, aproape ridicol.

— Nu mă voiu învoi niciodată, nepoate. Ce crezi tu, o femeie bătrână, să apuce acum pe astfel de căi?

— Doar nu faci nici un rău, mătușă.

— Nu, nu se poate, zise bătrâna apropiindu-se de fereastră și mângându-și mâțele cari trezindu-se își arcuiiau spinările.

— Bine mătușo, dar trebuie să știi că dacă nu vrei d-ta, voiu află pe altcineva. Și trebuie să-ți mai amintesc c-am pus în joc o sută de coroane, ca să ajung la cunoștința acelei fete.

El se ridică și-și luă pălăria. Dar bătrâna, când să ese, îl opri deodată.

— Și părinții tăi, Ludovic, se vor învoi ei? Pentru că și tu trebuie să o știi: poate nu va fi numai un joc, poate se fie foarte serioasă toată afacerea.

— Eu sunt de mult majorean, mătușo.

— Atunci treci mâne pe la mine, zise bătrâna, în vreme ce-și mângăia deosebit de dulce pisicile.

— urmează —

OOO

CÂNTEC

T. MUREȘAN

Suflete bătut de gânduri
Vin' amarul să-ți alungi,
Să urcăm pe culmea verde
Sub un brad cu cetini lungi...

Or să 'nceapă-acum, acuma
Clopotele dela schit,
Pleacă-ți brațele, 'ngenunche
Și-o să-ți uiji c-ai suferit!

SOLUL DURERII

LIVIU MARIAN.

Sta ghemuită la un loc cu alte tovarăse în cuibul cald și îngust ca o punguliță.

N-ar putea spune de unde vine. Atâta doar a băgat de seamă, de când stă acolo, că în răstâmpuri pungulița își strânge păreții, par-c-ar vol să le strivească pe toate. Noroc numai că atunci se deschide repede o gaură mică și luminoasă, prin care tovarășele, cari nu mai încap, fug afară. Dar în aceiaș clipă isvoresc altele la loc dintr-o gură întunecată de țeve. Și pungulița fermecată rămâne vecinic plină.

Pe rând o mulțime de tovarăse părăsiseră în scurt timp cuibul lor și acum lacrima sta înfiorată la gândul că va trebui cândva să iasă și ea afară. O chinuia numai frica de necunoscut.

Când va trebui să iasă? După cât putuse înțelege, mâna cea nevăzută, ce apăsă așa de puternic păreții punguliței, nu făcea acest lucru în răstimpuri anumite și după legi hotărâte. Așa ca din senin păreții se apropiau deodată de olaltă și boabele strivite căutau totdeauna scăparea prin gaura luminoasă.

De câteva ori și-a însemnat bine împrejurările în cari s-a întâmplat aceasta, și începe a bănui adevăratele pricini ale isgonirii lacrimilor din culcușul lor tainic.

Odată eră frig mare. Pătrunsere cu sulitele sale reci până în cuibul lor cald, de se înfiorară cu toate, grămădindu-se la un loc, pentru a-și încălzi trupurile fragede cuprinse de amorțeală. Dar în clipa următoare mâna nevăzută prăvăli păreții peste dânsele și o mulțime mare fu nevoită să iasă afară.

Se învârtiau lacrimile trâmurațoare o clipă, două, pe cerul luciu al ochiului și-apoi lunecau amorțite pe geană la vale și încremeniău jos în zăpada albă, luând chipuri gingașe de stelute sclipitoare.

Altădată se auzi undeva afară un bâzâit scurt, iar mărul ochiului din apropierea punguliței începui a se învârti neliniștit, de credeai că un șuvoiu selvatic a pornit o roată nabădăioasă de moară.

Și-n aceiaș clipă păreții se năpustiră unul asupra altuia cu furie nemaipomenită, ca doi dușmani de moarte, cari voesc să se repuie. Și zeci de lacrimi înspăimântate țâșniră pe gaură afară.

Că fugarele avuseră lungă vreme de furcă cu musculița neghioabă, ce îndrăznise să intre în ochiul omului, că o înecară și-i scoaseră însfârșit afară leșul pe spatele lor încovoiate, nu putuse afla nici-odată lacrima remasă înapoi.

Mai în urmă ieșiseră câteva lacrimi din punguliță, fără să se poată înțelege lămurit pricina acestei plecări neașteptate. Se duseseră mui mult pe furiș și de voie. În aceiaș clipă resonă undeva afară un tunet puternic de să zguduiră cu toate, dar nime din ele nu știă ce sânt hohotele de bucurie.

Lacrima bănuie că trebuia să le fi ademenit ceva

frumos afară și pentru întâia oră încolți în ea părerea de rău că stă închisă, și dorul de a ieși în lume. O simțire tainică îi șoptia că lacrimile sânt menite să fie martore la toate întâmplările minunate din împărăția luminii. Și ar fi dorit să fie și ea față la o clipă de fericire în lumea oamenilor.

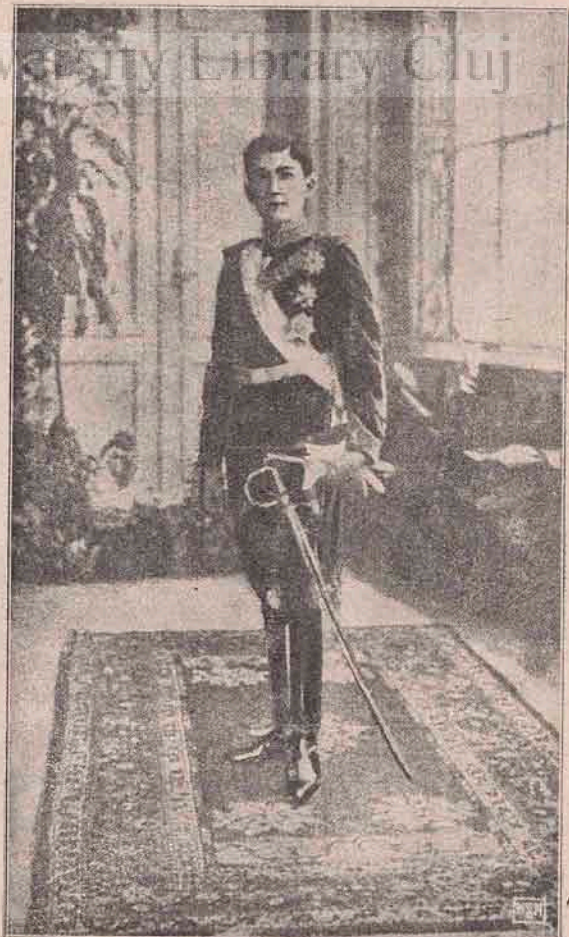
Dar soarta îi păstră o crudă desamăgire.

Odată dupăce ieșiseră toate tovarășile sale, și isvorul lacrimilor secase aproape cu totul, punga începui a-și stringe din nou baerile, dar încet, par-că i-ar fi părut rău să-și goniască cel din urmă mărgăritar din cuprinsul său sărac.

Și lacrima ieși bucuroasă.

Ajunsa pe oglinda ochiului turbur, și se miră de lumina posomorâtă din jur. Abia dacă tremurau undeva două suluri mici de lumină gălbuie, vâpăile dela două lumânări. Intre ele, cu fața de ceară, lucitoare ca sticla, sta chipul nemișcat al unui mort, de pe care flacăările leneșe treziau în răstimpuri sclipiri bolnave.

Și cum capul omului, ce purtă lacrima în ochiul său întristat, se plecase, ca să-l sărute pe mortul scump pentru cea din urmă oră, lacrima strivită de gene, lunecă la vale pe fața rece de ghiață. Când o atinse, un fior rece îi fulgeră tot trupul și-n grabă se strecură de-alungul unei cute, de frică să nu în-

BORIS, principele moștenitor al Bulgariei, despre care se vorbește în timpul din urmă, că ia de soție pe frumoasa principesă română Elisaveta.

cremenească de frig, până ce ajunse în cutele hainei celui mort.

Și cum începea să se subțieze și să se ascundă tremurînd în țesăturile moi și calde ale hainei, înțelese că nu fusese trimisă pe lume, pentru a fi mar-toră fericirii.

— Ce soartă felurită ne este dată și nouă!, își zise întristată în gândul suă lacrima și dispărî între țesături, fără să știe poate că va însoți la groapă o mamă moartă ca sol credincios al unei dureri nemărgenite, ascunsă în sufletul pustiu al bietului copil orfan.

— Din volumul „Printre stropi“, ce va apărea în curînd. —

0 0 0

RAZELOR

AURELIA POP

Raze blânde călătoare
Zăboviți-mi la ferești
— Soli de dulce mîngăiere
Din nălfimile cerești.

Voi înseninați pustiul,
Sufletul înviorați,
Și cu-n zimbet de lumină
Griji și lacrimi alungați.

Se re-ntorc nădejdi pierdute
Sub al vostru farmec sfînt,
Năpădesc din nou iluzii
Spulberate-odată-n vînt.

Ce n-aș da, să prindeți vorbă
Să-mi șioptiți — și eu s-ascult,
De doi ochi pierduți în zare...
O poveste de demult.

Vis frumos de fericire
Cînd o să ne re-ntîlnim?..
Raze blânde, dulci iluzii
Stați — mai stați — să povestim...

0 0 0

ECLIPSELE SOLARE

GAVRIL TODICA

Nu este priveliște mai grandioasă, nici mai impresionantă, decât eclipsa totală de Soare. E cel mai es-traordinar din toate tablourile naturii. E transformarea completă a naturii, metamorfosa absolută a aspectului obișnuit al universului. Cînd ne gândim, că tot ce trăește pe pămînt e darul Soarelui; că Soarele mișcă pă-raele, murmură în râuri, răscolește mările și oceanele; că Soarele scornește vînturile și norii, și el vuește în furtună; că Soarele cîntă prin paseri și el ne coace viile și cerealele; că energia-i luminoasă, calorifică, elec-trică și magnetică, regulează toată viața pămîntului nos-tru, suspendat, scaldat și alintat în vâltoarea uriașă de raze, cînd instinctiv le știm prea bine toate aceste și ne pomenim că ziua în amiază-mare, și pe cer senin, se întunecă strălucitoarea lui față: nu e fire omenească

„FAMILIA SFÂNTĂ“, de pictocut Andrae Mantegnas, care s-a vîndut în Berlin cu 59000 de mărci.

atât de nepăsătoare, încît să nu se cutremure de mă-reția fenomenului.

Se întunecă! Cuvînt magic, care deșteaptă senti-mentele cele mai sinistre în mulțimea neînțelegătoare de cauza fenomenului. Dar dacă nu se mai luminează? Ne-ar înghiți noaptea vecinică, ne-ar împetri gerul ne-milos! Dispariția pentru totdeauna a Soarelui ar însemnă sfârșitul ori cărei vieți. Splendida poemă „Visul“ alui Lord Byron ne-a dat în forma cea mai măiastră teribi-lul tablou al unui astfel de sfârșit al omenirii. Dar nici nu ne trebuie imaginație byroniană pentru a ne închipui tabloul aproximativ, E destul să fim martori la o eclipsă totală. E cea mai elocventă lecție, ce ni-o dă natura.

„Momentul întunecării se apropia — zice Francois Arago despre eclipsa din 8 Iulie 1842, ce o observă dela Pirenei. — Aproape douăzeci de mii de persoane, cu sticle afumate în mîna examinau globul radios pro-iectându-se pe un cer de azur. Înarmați cu puterni-cele noastre refractoare, abia începurăm a zări mica tăietură a marginii apusene a Soarelui, cînd un țipet imens amestecat din douăzeci de mii țipete diferite, ne dete avisul că noi nu am întrecut decît cu câteva se-cunde observația făcută cu ochii liberi de douăzeci mii astronomi improvisați. Curiositatea viuă, emulația, do-rința de a nu fi întrecuți de alții par a fi dat vederei o forță de pătrundere neobișnuită.

„Între acest moment și cele cari au precedat ime-diat dispariția totală a astrului, nu am remarcat nimic deosebit în cuprinsul atîtor privitori. Dar cînd Soarele redus la un filet îngust, începî să nu mai arunce peste orizon decît lumină spălăcită, un fel de neliniște cuprinse toată lumea. Fiecare simția trebuința de a-și comunica impresiile celor din jur. De aici un freamăt surd, ase-menea cu al unei mări depărtate, după furtună. Murmurul devenia cu atît mai puternic, cu cît se reducea seg-

mentul solar. Acesta dispărură în fine; întunecul urmă numai decât luminei și o liniște absolută marcă această fază a eclipsei, tot atât de lămurită ca a pendulului astronomic. Fenomenul, în măreția sa, triumfă asupra tineretului gureș și asupra indiferenței unor oameni, ce consideră aceasta drept semn de superioritate. Un calm profund stăpâni în aer; paserile nu mai cântau.

„După o atenție solemnă de vreo 2 minute veselie răpitoare, aplauze frenetice salutară într-o simțire spontană, reparația primelor raze solare. Întristărei, sentimentelor melancolice nedefinisabile de mai înainte i-a urmat surpriza plăcută de acum, al cărei elan nu-l putea moderă și înfrână nimeni. Pentru majoritatea publicului fenomenul se terminase. Celelalte faze ale eclipsei nu mai avură privitori atenți, afară de persoanele devotate studiilor astronomice“.

Fiind ecstraordinară măreția fenomenului, nu e mirare că omul primitiv și-l explică cum poate. În Mahabharata, vechea poemă arică, se spune că demonul Rahu a beut pe furiș din beutura nemuririi destinată zeilor și fiind văzut de Soare și de Lună, aceștia l-au denunțat lui Vișnu. Vișnu mâniindu-se a tăiat capul lui Rahu. însă capul a rămas tot nemuritor și se ia la goană după Soare și Lună, să le înghită, drept răsbunare că l-au denunțat. — Mitul a trecut din India la Mongoli, cari pe timp de eclipse fac mare zarvă, bătând dobe, căldări, oale de fer, cratițe, pentru a alungă pe monstru.

Poporul nostru crede că vârcolacii mânâncă Soarele, ori Luna, pe timp de întunecimi. Iar vârcolacii se fac ori din copii, cari mor nebotezați, ori din oameni, cari se nasc din părinți necununăți. Alții spun, că în timpul eclipsei solare, Luna trece repede pe lângă Soare, iar Dumnezeu întunecă Soarele, ca să nu vadă Luna*). O reminiscență a vechei credințe despre dragostea Soarelui cu Luna:

Umblă, frate, mândrul Soare,

Umblă, frate, să se nsoare:

Nouă ai,

Pe nouă cai,

Care noaptea pasc în raiu.

ba și o întrevvedere a realității fenomenului, căci în eclipsele solare, Luna trece aievea în dreptul Soarelui, de-l întunecă.

La Herodot I., 74 cetesc:

„Când Alyattes nu voiă să elibereze Schiții cu toată amenințarea lui Kyaxare, se aprinse un războiu între Lidieni și Medieni, pe cinci ani, în cursul căruia acuș învingeau Lidienii pe Medieni, acuș Medienii pe Lidieni, ba odată au ținut bătae și noaptea. Iar când războiul nu voiă să înceteze, ci se încurcă și în preajma anului al șaselea, se nimeri că în toiul luptei se făcū din zi noapte. Și această schimbare o prevestise Ioniienilor Thales din Milet, punând drept termen anul acesta în care s-a și întâmplat metamorfoza. Iar Lidienii și Mezii, când văzură că s-a făcut din zi noapte, de zor părăsiră lupta, grăbindu-se a încheia pace“.

Se știe că istoricii erau mult timp nedumeriți asupra datului acestui eveniment petrecut între anii 626 și 583 înainte de Christos. Calculul astronomic a constatat că întunecimea avuse loc în 28 Mai 585 a Chr.

Eclipsa profețită pe 21 August 1560 a provocat fiori de groază în toată Franca. Unii ziceau că va peri

lumea; alții se așteptau la un potop ca pe vremea lui Noe; alții credeau că se va aprinde pământul; alții în fine, că se va otrăvi aerul. În ajunul fenomenului mulți s-au închis în pivnițe afumând cu tămâie și tot felul de substanțe aromatice. Iar când au sosit momentele critice, groaza și-a ajuns culmea. Un preot dela sate nu răzbea să spovedească mulțimea credincioșilor, încât fu silit să-i provoace de pe amvon să nu se îmbulzească așa de tare, căci multe suflete întorcându-se pe calea cea bună, eclipsa va fi amânata pe două săptămâni!

Și mulțimea se mulcomi.

Eclipsele și ivirea cometelor au fost privite totdeauna ca semne amenințătoare de nenorociri generale. Vanitatea omenească eră înclinată a vedea în toate mișcările corpurilor cerești o pretinsă interesare de soartea noastră, ca și cum noi am fi singurul scop al creațiunii universale. Și de vreme-ce aproape în fiecare an se întâmplă ceva catastrofe sau cataclisme, credulitatea nu se putea combate cu ușurință, uitând firește, că sunt mai multe nenorociri, cari nu sunt anunțate de nici o cometă sau alte semne cerești neobișnuite.

La eclipsa din 18 Iulie 1860, ce s-a observat în Africa, o parte din bărbați și femei a ingenunchiat, a făcut mătânii și s-a rugat, ceialalți au fugit acasă dela lucrul câmpului. Vitele încă zoriau la culcușuri, cum s-ar fi apropiat noaptea. Petalele florilor s-au închis. În locul Soarelui de mai înainte se observă un disc întunecat, împrejmuit de aureola argintie, numită *corona*. Astronomii studiau cu atenție acest tablou, timp ce poporațiunea abia-i așteptă sfârșitul.

Pentru observația eclipsei din 18 August 1868 astronomul francez *Janssen* (1824—1907) merse în India britanică. Personalul ajutător, care trebuia să împlinescă în momentele întunecării diferitele lucrări mecanice (montarea și demontarea de lentile, plăci fotografice, robinete, levatoare etc.) constă din 10 servitori indieni, puși la dispoziția lui *Janssen* de guvernorul englez. Săptămâni de-a rândul, astronomul și-a deprins zilnic personalul la manuirea aparatelor. Toate mergeau strună. Când sosiră clipele decisive, *Janssen* mai privi odată la posturile tuturor, accentuându-le rolurile ce aveau să împlinescă. În acel moment globul Lunei atinse globul focos al Soarelui. Atât le-a trebuit Indienilor. Cum băgară de seamă că se întunecă Soarele, huștiuluc!, în râul din apropiere. — Toți zece. — *Janssen*, fără să-și piardă prezența de spirit, făcū cât putu singur. Și a făcut destul. Dar Indienii i-au stricat urât socoteala. Când lumina lumilor se ivi din nou, eșiră și Indienii oferindu-și cu toată plecăciunea serviciile... Ce se întâmplase cu ei? S-a aflat, că motivul purtării lor eră religia, care-i învăță că pe timp de întunecime solară Necuratul ia în stăpânire Soarele și în acel timp dururile rele ispitesc oamenii. (Explicația *umbrelor undulatoare!*) Dar numai în aer. Pe cei cari se află în apă nu-i pot.

Cu ocaziunea întunecimei din 15 Mai 1877 Turcii au fost cuprinși de furie, începând a pușcă cu înverșunare cătră astrul zilei, ca să-l scape de vârcolaci și de Necuratul.

Erau în ajunul marelui războiu oriental.

În 19 Iulie 1878 un Negru din Statele Unite, ale Americii de Nord fu cuprins de groază la vederea întunecimei totale. Crezând că a sosit sfârșitul lumii, imediat și-a sugrumat femeea și copiii, ca să-i scape de poporpenia universală.

— urmează —

*) I. Otescu: Credințele țaranului român despre cer și stele. Analele Acad. Române, II. XXIX. Literare, pag. 491—5.

COPILA

ANNIE VIVANTI

Aveà ascunse aripi îngerești...
Că va zburà, o cine-ar fi gândit?
Ea ne zimbeà atât de fericit
Și nu știam că cerul o dorește,
Că cerul i-a zimbii.

Părea un înger blând, neprețuit,
Și nu credeam că va muri vreodată' —
Căci firea, ei atâtea vrăji i-a dat,
Că nu visam că va putea să plece
Atât de ndepărtat.

Noi o iubiam — dar bună cum a fost
Ea s-a supus chemărilor de sus,
Și nimănui o vorbă n-a mai spus,
Ci desfăcând aripile ușor
S-a dus pe veci... s-a dus.

Trad. de Octavian Lupeanu.

o o o

MISTERUL POETULUI

Roman de ANTONIO FOGAZZARO

Trad. din italienește de: D. TOMESCU

— 9 —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IX.

A doua zi disdediminează, auzii oprindu-se două
trăsuri dinaintea hotelului. Mă fulgeră o bănuială și
sării la fereastră. Văzui o brișcă și o căruță, și lângă
ceasta din urmă un maldăr de bagaje, pe care-l încărcau
niște hamali.

Când mântuiră de încărcat, ieșiră din hotel un
domn și-o doamnă, în urma cărora venia hotelierul și
camerierii. Recunoscu numai decât pe Miss Yves.

Rămăsei stâlpit la fereastră, și mă uitam ca și cum
ar fi fost o plecare obișnuită, o plecare cu totul streină
de mine. Nu cred însă c-aș fi putut să mă mișc, sau să
vorbesc în clipa aceea. Miss Yves urcă întâi pe unchiul ei
în trăsură, îl înfășură bine în șaluri și în mantale, apoi
dispărură puțin printre castani. Întorcându-se la trăsură,
își ridică fața spre fereastra mea; apoi se sui lângă un-
chiul ei. Toți salutară și trăsura porni.

Se zice c-ar fi plăcut să ți amintești de nefericirile
trecute, atunci când ești fericit; mie mi-a fost întot-
deauna dureros, ca dela clipele fericite să-mi întorn
gândul spre restriștele din trecut. Totuș, din când în
când, mintea mea mai sboară și azi într-acolo; numai
decât însă, un tremur îmi cuprinde pieptul, o povară
ca de plumb mi se așterne peste inimă și-mi zic mie
însumi: „Nu, nu!“ Și nu e numai glasul meu care-mi
grăește astfel dinlăuntrul ființei mele, ci e și glasul
lubitei. Mi se pare glasul ei, dulcele ei glas, un glas
înlăcrimat. Draga mea, eu știu cât de mult te doare pe
tine amintirea suferințelor mele, suferințelor ce-am în-

durat iubindu-te pe tine, din pricina împotrivirii tale și
voi ascultă și azi de acel „nu, nu“ al tău, ca și atunci,
când mi-l șoptiai lipindu-te de mine, într-o îmbrățișare
îngrigată; nu, nu voi zugrăvi acele clipe.....

Lăsase o scrisoare pentru mine. Dacă, rătăcit în
bezna celei mai întunecate nopți, aș vedeă deodată
înălțându-se soarele deasupra orizontului, mărturisesc,
că nu mi-ar pricinui un alt simțământ, decât acela pe
care mi l-au pricinuit cunoscutele slove. Să mai spun
oare cum îmi svâcneă inima și că mânilor mele tremu-
rătoare nu izbutiau să deschidă plicul?

Violet scria:

„Dvoastră nu m-ați ascultat; ați vrut să-mi spo-
riți durerea. Acum vedeți c-a fost în deșert; acum e
rândul meu să vă fac să suferiți, deși numai Dumnezeu știe
că eu n-aș vrea să sufere nimeni vreodată de pe urma
mea, și că nu fac nici o deosebire între cei cari mă
urăsc și între cei ce mă iubesc. Când veți ceti aceste
rânduri, eu voi fi departe.

„Să nu mă urmați, dacă mă iubiți. Ați pierde a-
tunci prietenia și respectul meu. Ah, nu știu cum aș
putea mai bine să înfățișez această puternică voință a
mea! Imi închipui însă că suntem împreună și că vă cer
cuvântul dvoastră. Dacă vi l-aș cere eu cu iubire în
glas și cu lacrimi în ochi, nu mi-l ați da? Nu, nu cred,
ci simt, uite, cum vă strâng mâna în timp ce dvoastră
răspundeți: da, făgăduesc.

„Ziceți că nu vă știu povestea dvoastră, nu vă
știu visul, soarta!

SPORT ELVEȚIAN. Băieți dându-se pe zăpadă, desbrăcați,
ca să se întărească și să se obicinuiască cu frigul.

Ah, dar dvoastră? Știți dvoastră oare povestea mea, știți dvoastră soarta mea? Ziceți că mă veți face să cred în Ideal. Eu cred în el și acum, dar el nu se află pe acest pământ, el e aiurea, în altă lume și e o cumplită nebunie să-l cauți aici. Vă închipuiți, că eu aș fi idealul dvoastră și că ați fi fericiți alături de mine. O, cât sunt de incredințată că vă înșelați! Ați visat, da, o cred, și visați și acum. Dar m-ați văzut dvoastră bine? Știu că asta n-ar putea să vă răcească simțirea dvoastră, dar întreb: ați văzut dvoastră betșugul meu? Dvoastră sunteți poet; îmi veți răspunde că da, și că tocmai de aceea mă iubiți mai mult. Dar va fi întotdeauna așa? De alminteri, nu pentru această infirmitate, mai bine, nu numai din pricina ei caut eu să-mi înfrâng inima mea.

„Sunteți poet. Astfel, cum ați fi putut să vă îndrăgiți de mine într-un răstimp așa de scurt?”

Poate că glasul meu pentru dvoastră (îndrăznesc să zic așa), și poezia dvoastră pentru mine sunt ca un cântec, care ne fac să simțim adevărata bucurie, sau adevărata tristeță, dar un cântec fără subiect, și când tac ele, amuțesc atunci și aceste simțiri deșerte.

„Fermecătoarea legendă a Iubitului nu e pentru noi. Mângăiați-vă, dacă asta poate să vă mângăie! Și nu e pentru nici o altă pereche omenească, decât numai în câte-o clipă trecătoare, care după aceea se ispășește. Iubitul, ființa doară căreia-i zici: „eu sunt tu” e undeva, într-o lume tainică, nu se vede și nu s-a văzut nicicând. Numai într-un înțeles rece și amar, oamenii pot să-și zică unul altuia: „eu sunt tu”. Ceea ce însemnează: iată, sunt slab, neștiutor, iubesc, rățesc și sufăr ca și tine.

„Mi-ați cerut și am consimțit să dau uitării pe Leopardi. Îl veți găsi în sala de lectură. Singura mea amintire a acestor zile, pe lângă versurile ce mi-ați dat, va fi aceea de-a nu mai ceti această carte, așa cum ați dorit dvoastră. Într-adevăr, mie-mi place mult tristețea lui Leopardi, pentru că are aceeaș culoare ca și tristețea mea.

Am mai multă credință de cât el, în ceea ce e în afară de lumea noastră, și mai puțină în ceea ce e omenească, în mine însumi.

„Scrieți și luptați pentru ceea ce vă pare bun și adevărat. Glasul, care vă e drag, nu va fi alături de glasurile gloriei și de fericirile pământești, pe care trebuie să le lăsați în pustiu, rugându-vă și postind, înainte de-a bate la poarta cea tainică. Aș vrea ca dvoastră să puteți găsi glasul meu în casa Iubitului.

Violet Yves”.

Toată ziua aceea, o petrecui pe înălțimile Pian d'Orano, ascultând, ca un smintit, suflarea vântului și privind mișcarea norilor. Nu cinai la *table d'hôte*, pentru că, fără voea mea, ochii mi se umpleau de lacrimi în fiecare clipă. Hotărâii să strâng din hotel toate veștile ce se puteau avea despre miss Yves, și apoi să plec. Nu s-o urmez! Simțiam că nu puteam, că nu trebuia s-o fac.

Seara, găsindu-mă deodată înaintea ușii, unde în-

tâia oară auzisem glasul ei, simții cunoscutul parfum de roze. Cu atâta putere mi se treziră amintirile acelei clipe fericite și ale celei din urmă plimbări, încât trebuî să mă retrag. Mrs. B. observă și mă întrebă cu glasul ei șglobiu, de ce vreau să fug. Îmi vorbi despre Violet. Din fericire, eră întunec, încât ea nu putea să mă privească în față. Îmi laudă mult pe miss Yves, pe care-o numia prietenă a ei, și-și bătù joc de mine, fiindcă o crezusem măritată. Inelul părea a fi de nuntă, dar nu eră chiar așa de nou. Eră numai logodită și nu părea de loc îndrăgostită de logodnicul ei; tatăl ei eră englez, iar mama ei italiană, și ea însăși se născuse în Italia. Își pierduse părinții încă din copilărie și acum trăia supt îngrijirea a trei unchi de pe tată, așezați în Bavaria, la Nürimberg, din motive de negoț. Unchiul de aici eră capul familii și călătoria din pricina sănătății. Restul verii și toamna aveau s-o petreacă pe lacuri, iar iarna la Roma sau Neapole, de vreme ce căsătoria nu putea să aibe loc, din motive necunoscute de Mrs. B., de cât după un an. O vizită a logodnicului eră așteptată pe la mijlocul lui August. Acea ușoară meteahnă fizică a ei o căpătase în copilărie, în urma unor friguri violente. Mai mult de atât, Mrs. B. nu știu să-mi spună, nici cum se numia logodnicul și nici dacă miss Yves mai hrănia și alte legături de prietenie. Totuș eră de ajuns pentru mine, să știu unde locuia, deși numirea de „orașel” nu-mi părea tocmai potrivită pentru Nürimberg; și mai ales, eră foarte de ajuns să știu că aveau să rămâe liberă încă un an.

În aceeaș seară, scrisi doamnei aceeaia de la Geneva, că povețele ei erau drepte și înțelepte; că-i cer iertare de-a le fi meritat; că în urma unei mari schimbări săvârșite în mine, luasem hotărârea să nu mai vin la Geneva; în această schimbare a mea, eu nu mai aveam nici un merit, dar am încrederea că e pentru pacea și binele nostru. Adăogai apoi că aveam să plec în călătorie din Lanzo, și că, neștiind încă hotărât în ce loc anume aveam să merg, nu puteam să-i dau nici o adresă.

În dimineața următoare, mă dusei la S. Nazaro, să-mi iau rămas bun dela livadă, dela cascada și dela bisericuța longobardă desemnată de ea; mă dusei să salut și bătrânul castan, supt a cărui boltă poposisem împreună.

În sfârșit, îmi luai rămas bun dela stânca mea și plecai. Mi-aduc aminte, că în timpul rătăcirii mele, n'am lăsat de loc pe Leopardi din mână, că deschizându-l odată, am cetit:

Peri și cea din urmă amăgire;
De acum, mă voi odihni mereu,
Obosit, inima mea...

și că am sărutat atunci cartea. Îmi părea, că în această desnădejde de moarte, poetul unise sufletele noastre. Și totuș, mireazma ușoară, care se desfăcea din carte, tâlmăcindu-mi gingășia și tristețea Violetei, îmi șoptia un dulce cuvânt de floare, un cuvânt neînțeles, dar mângăetor.

— urmează —

0 0 0

FLORI DE-O ZI

† Dr. ION BORCIA
1880—1912

S-a stâns așa deodată, pe neașteptate, lăsând în sufletul tuturor, cari l-au cunoscut, cele mai amare păreri de rău. A fost un suflet bun, iubitor de frumos și înțelept. Cum îl vedeai strecurându-se pe alee, singuratec, deapururi gânditor, simțai parcă nevoie să-l cunoști și te vedeai atras de făptura lui blândă și visătoare. — Noi îl cunoșteam mai mult din scrisorile, ce ni-le-a adresat în timpul din urmă, de când a intrat în rândul colaboratorilor revistei noastre. Povețele lui cumiști, dragostea care se resfrângea din șirele lui calde, ni-au înlănțuit sufletul de-al lui și, vrând nevrând am simțit, că-i suntem prietin.

Ion Borgia a fost unul dintre acei puțini oameni, cari nu cunosc, decât o singură datorință: să muncească mereu. Pe lângă ocupația sa grea de profesor, care-i reclamă în luptă toate puterile spirituale, a găsit cu toate acestea destulă vreme, ca să se indeletnicească și cu literatura. A scris o mulțime de poezii în revistele: *Familia*, *Sămănătorul*, *Luceafărul*, *Ramuri*, și-n timpul din urmă în *revista noastră*. Nota caracteristică a acestora e lirismul cald, și o blândetă plină de duiosie, care te robește și-ți face atât de simpatic pe scriitor. A tradus poezii din diferiți poeți germani, apoi „Ifigenia în Taurida” de Goethe și „Iuliu Caesar” de Shakespeare.

În timpul din urmă lucrase la o feerie în trei acte și-n versuri, căreia înainte de moarte i-a făcut ultima revizie. — Regretăm din tot sufletul moartea valorosului nostru colaborator și întristatei familii îi trimitem sincerele noastre condolențe.

O IZBÂNDĂ A OMULUI

Singurele părți ale rotogolului necunoscute au fost în timpul din urmă cele două poluri ale pământului, pentru descoperirea cărora s-au făcut o mulțime de încercări, luptându-se pentru acest merit îndeosebi popoarele apusului. Dintre cei cutezători, cari au încercat să pătrundă până în aceste capete ale lumii, unii s-au prăpădit, iar alții s-au rentors descurajați, dar mereu crezând, că trebuie să sosiască unul, care să învingă puterile naturii și să-și pună piciorul pe cele două poluri. Și eră de prevăzut, că descoperirile acestea trebuie să urmeze. Omul a devenit tot mai cutezător și, cu perfecționarea mașinilor tehnice deodată i-a crescut nu numai curajul ci și dorința și mândria. Nu se putea el împacă cu gândul, ca în lumea, pe care o stăpânește, să rămână locuri necunoscute, învăluite pururi în taină. — Fiece clipă de întârziere, arată doar numai slăbiciunea și neputința lui în fața naturii, cu piedecile ei uriașe. Și iarăș s-au pornit rânduri de oameni înspre cele două poluri, trimiși ai diferitelor popoare, dornici și invidioși, ca fiecare, să aducă cel dintâiu vestea, că piciorul omenesc a ajuns și la capătul pământului. Epoca poveștilor eră doar pe sfârșite, și numai afirmațiunea, că există și pământ necunoscut, eră de multe ori jenantă. Întinsurile acelea de gheață, acoperite cu eternă zăpadă, înfiorătoare, aveau o deosebită atragere și eră de prevăzut, că descoperirea o să urmeze. Întrebarea eră numai, când? După desiluziile provocate de șarlatanii Peary și Cooc, lumea părea că s-a împăcat cu gândul, că deocamdată nu poate ajunge până la acele meleaguri. Dar iată, acum deodată, sosește vestea, că unul din cei doi poli, cel sudic, e descoperit. Cel ce trimite vestea, norvegianul *Amundsen* — un nume rece, sec, ca și uriașele întinderi înghețate, pe care le-a descoperit, — e om probat și în afirmațiile lui nimenea nu se mai îndoiește. Pretutindeni izbucnesc urale de bucurie și țara sa îl așteaptă cu brațele deschise, gata să-l înșiruie între nemuritorii neamurilor. Întâia telegramă a descoperitorului a sosit în zilele trecute, și *Amundsen* în ea povestește în liniamente generale călătoria sa grea. Pe dinaintea ochilor — cetind șirele lui — trece tabloul rece și înfiorător al pământului necunoscut, cu uriașii munți de zăpadă și de gheață, fără viață și fără poezie. Nu poți descoperi din rânduri nimic atrăgător, nimic variat. Totul și se înfăți-

șează ca un deșert întins, cu frig de 60°, cu munți uriași, cu suișe și coborâri prăpăstioase, până la un loc cu singurele viețuitoare ale acestor ținuturi, cu focile îndrăznețe, cari au dat hrană călătorilor. Șase luni de zile pe bolta cerească n-a strălucit soarele și văzduhul a fost mereu posomorât și întunecat. Pe la ușa căsuțelor de zăpadă șueră vântul călător din depărtări fără sfârșit, neștiutor de unde vine și unde merge. În fața celor patru oameni, trimiși ai omeniei să înfrunte puterile firii și să-i zmulgă cele din urmă taine, nămeții de zăpadă alergau fără hodină zile de-arândul, astupând prăpăstii și ridicând movile. Și omul a biruit piedecile ce au părut sute de ani de neînvinș, a biruit și apoi mândru de cucerirea sa ne sosește cu fața scânteietoare de bucurie, cu fruntea ridicată, conștiu de lupta, ce-a luptat-o, și de biruința câștigată.

Amundsen, marele biruitor al firii, nu e numai al Norvegiei, e și al nostru. E și al nostru al tuturor, cari trăim pe fața pământului și de aceea cuvine-se, ca să-i aducem și noi urările de noroc și de izbândă, ca prototipului neamului omenesc, care merge mereu înainte, spre lumină, spre știință desăvârșită, spre perfecțiune. S. B.

PENTRU UMBRA RĂPOSATULUI

Interesant proces de divorț s'a desbătut în timpul din urmă la un tribunal din New-York. O femeie a cerut să fie despărțită de bărbatul al doilea, că, zicea ea, nu poate trăi cu el, fiindcă mereu o prigonește umbra întâiului ei bărbat răposat. Acestuia ea-i făgăduise pe patul de moarte, că n-are să se mai mărite a doua oară, dar nu și-a ținut cuvântul. S-a măritat iară, dar decâteori se culcă, în casa noului bărbat, i se arată umbra întâiului soț și parcă o mustră, pentru că nu și-a ținut cuvântul. Și arătarea aceasta nu i s-a năzărit numai, ci a prigunit-o mereu din cea dintâi sară. A fost din pricina aceasta nevoită să se mute în casele ei, și să nu mai trăiască cu bărbatul al doilea. Și de când s-a despărțit de acesta, umbra răposatului n-a mai chinuit-o.

Tribunalul după ce a ascultat plângerea femeii, și, fiindcă bărbatul încă eră împăcat, ca soția să nu mai vie înapoi, n-a avut încotro, a fost nevoit să-i despărț pe soți, pe motivul, că pe femeie o mustră umbra bărbatului răposat. Cât adevăr e de aici, rămâne, firește, să constate cetitorii.

○ ○ ○

RÂNDURI MĂRUNTE

Metropolit-primat al României a fost ales I. P. S. *Sa Părintele Conon*, fost episcop de Huși. Noul conducător al destinelor bisericești naționale din România a întrunit totalitatea voturilor, cel mai eclatant semn, că de data aceasta alegerea a fost într-adevăr fericită. Noul metropolit-primat e bărbat cu o cultură vastă și se crede, că e singurul chemat să restabilească pacea în sânul bisericii de dincolo, atât de rău primejduită în anii din urmă. — Aducem azi chipul înaltului arhiereu.

În anul acesta se mplinesc 100 de ani dela nașterea celui dintâiu director al gimnazului român din Brașov: *Gavril Muntean*, un profesor renumit al școlii românești. Gavril Muntean s-a născut în 1812 într-o comună din comitatul albei inferioare, a studiat în Alba-Iulia și în Cluj. Ca profesor a funcționat în București, în Buzău, de unde apoi în vremurile mari din 1848 a venit înapoi în Ardeal, ca se participe la mișcările naționale. După anii memorabili ai revoluției, se aplică profesor la gimnazul român din Brașov, a cărui conducere i se încredințează în 1853 și pe care-l conduse cu înțelepciune până la moarte, în 1869. — Gimnazul român din Brașov se

pregătește a sărbători comemorarea distinsului profesor și celui dintâi director al lui.

Pacea, care a fost atât de mult turburată de un an și câteva luni în oropsitul nostru Ardeal, s-a restabilit din nou, în urma intervenirii distinsului profesor universitar *Constantin Siere*. Trimitem marelui bărbat felicitările noastre pentru această izbândă.

Dnii *Radu Prișcu* și *Didi Mușlea*, învățători la școlile elementare române din Brașov, au scos încurând de sub tipar un volumaș de „*Povestiri, pentru copii și tinerime*”. Față de alte cărți de acest fel au un singur avantaj, cele 5 ilustrații, cari împodobesc cartea. Dacă editorii acestei broșuri vor ști să și desfacă cărțile, și-au ajuns scopul.

OOO

Scrisori dela Redacție

MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

V. Z. Mulțumim pt. ghicitura trimisă, dar e foarte simplă și din pricina asta n-o putem publica...

D. P. Te rugăm, să faci mai curat desennul și cu cerneală neagră. Cea trimisă n-o putem folosi, fiindcă figurile abia se pot recunoaște.

A. *Fărcaș*. Nu știm să mai apară. Pentru siguranță, scrie o cartă postală. Dacă mai apare, și-se va răspunde, de sigur, iar dacă nu primești nici un răspuns, e semn, că nu mai există.

T. *Blasiu*. Dați-ne adresa corect, că revista ni-a venit înapoi, sub motiv că sunteți necunoscut.

L. M. B. Ghicitura trimisă nu se poate publica.

Nicolae Țucu. Le-am predat „*Foi Interesante*”, poate le va publica. Noi n-avem atâta loc pentru ele.

Acesta e cel din urmă număr, pe care-l mai trimitem cetitorilor noștri, cari nu și-au achitat încă abonamentul. — Cari doresc să nu li se sisteze trimiterea revistei, îi rugăm să binevoiască a-și plăti abonamentul cel puțin pe primul cuartal.

GHICITURI

Ghiciturile din numărul trecut le-au deslegat corect următorii:

Aurelia Lupea, Elenuta Adamovici, Ioachim Tolciu, Aurel D. Poru, Octavian Anghel, Cornelia Simu, Aurora Telescu, Nuța și Leana Precup, Geni Branga, Păscu și Inisca, Emil Drăgan, Mihail Oprean, Ion Iancu, dir. de bancă, Alexandru Sabeu, Eugenia Cantor, Otilia Bochiș, Petru Chirca, Aurel Voinea, Iuliu Anghel, Victor Belu, Valeriu Șinca, Blanca Dimboiu, Todica Marconescu, Oliviu Sărb, Emil G. Ștefănuțiu, D. Zgriban, Viora Milencoviciu, Columbina Breca, Emil Negruț, Nela Tănase, Ștefan Perian, Elisaveta Vlaicu, Tertulian Langa, Eugenia Russu, Eugenia Butnariu, Dimitrie Varga, George Hulpusiu, Lucreția Hordoan, Anuța Colieriu, Valeriu Popescu, Ana Popovici, Petru Rimbaș Iosif Stoica, Alexandrina Comșia, Ludovic Tot, Alexandrina Cibian, Marioara Bozgan, Laurențiu Căpușianu și Ioan Pop.

Premiul l-au câștigat: *Otilia Bochiș, Elenuta Adamovici și Emil Drăgan*.

Deslegarea:

I. *Cosinzeana—Luceafărul*.

II. *Trece un stăpân cu o slugă; stăpânul se întoarce; trec 2 slugi, una se întoarce; trec 2 stăpâni, se întoarce un stăpân și o slugă; trec iarăș 2 stăpâni; sluga se întoarce. Acum toți negustorii sunt dincolo de râu, și trec apoi slugile.*

Ghiciturile din numărul acesta să ni se comunice pe o cartă postală deschisă, până în 21 I. c.

Premiul îl trimitem numai abonaților.

I. de E. Lupea.

1	2	3
4	5	6
7	8	9

Numerii din cuadrat să se așeze așa, ca și de sus în jos, și orizontal și și cruciș, adunându-i să căpătăm întotdeauna 15.

II.

de *Silviu Al. Ve. Russu*.

	și	tul	ce	moa				
	Îl	Și	ra	a	vost'	eu		
e?	rul	vân	rul	co	Pe	nu	țe	
ochi	ca	șfiu	do	moși	leg.	în	dau	
râd	mi	fru	le	și	-mi	în	O,	
	Doi	în	ca	U.	freg!	*Cân-		
	îi	So	S. Al.	tec	-l	I.		
		cui	ri					
	a	ră	Ob	Ve. R.	de	e,		
	scur,	Fru	ca	Dar	cu.	a		
moa	de	mea?	fă	rac	ci	zi	veș	
ci	me	să	domn	fă	în	Să	șa	
nu	pe	ne	lu	o	cum	ni	ceși	
	Dar	me	ră	-i	Și	duț		
		-o	stea,	Pier	nici			